

Աղանդների Սրբազանի այս գործը, թէև հայ պաղեստինադրական ուսումնասիրութեանց նախաքայլ մը տակաւին, եւ այս պատճառաւ՝ բողոքում կողմերով թերեւ տակաւին վերստուգումի եւ ընդարձակագոյն զարգացման ընդունակ, այնուամենայնիւ եկեղեցական բանասիրութեան տեսակետով յոյժ կարեւոր ձեռնարկ մըն է։ Նոր ատաղձներու շահեկան մթերք մը պիտի մատուցանէ անիկա Հայ-Երուսաղէմի տպագրայ պատմագիրին, որ պիտի պարտաւորուի Աստուածատուր եպիսկոպոսի եւ Սաւալանեանի գործերուն ձեռն բաւական տարբեր կերպով եւ պարունակութեամբ խմբագրել Հին Հայ-Երուսաղէմի երրորդ կամ նոր պատմագրութիւնը։

29 Հոկտ. 1931, Փանիրէ Թ. Ե. Գ.

ՊԱՏԱՆԻՒՆ ԳԻՐԳԱՐԱՆԷ. Ա. Ծաւր, ԹԻՒՐ 1—12. քղ. 1. Պ. Գալեմեարեան, հր. Սահակ-Մեսրոպ Տպագրատ. 25, Charch Tewfik, Փանիրէ։

Վերջերս Գահիրէի «Սահակ-Մեսրոպ» տպարանը Լեւոն Պ. Գալեմեարեանի թարգմանութեամբ շարաթական մէկ զրքոյկ հրատարակեց «Պատանիին Գրադարանը» խորագրով. երկվեցեակը 10 և Գ. արժուութեամբ։ Գրքոյկներէն ոմանք պատկերազարդ են. իսկ բոլորին ալ կափարիչները շրջանակուած են միևնոյն սիրուն խորհրդապատկերներով։

Մենք տարիքի բերմամբ պատանիներու շարքերէն վաղուց դուրս ինկած ըլլալով հանդերձ, կարգաւ առաջին թիւէն սկսեալ շատ հաճոյքով հետեւեցանք Պատանիին Գրադարանին պարբերաբար հասնող զրքոյկներուն։ Աղով կը կարծենք ըմբռնած ըլլալ նոյն այն հոգեկան վայելքը, որ գրասէր պատանիները կը մղէ ընթերցումի, թերեւ յաճախ անկախ՝ իմացական պաշարը ճոխացնելու գիտակից գիտաորութիւնէն։ Ներկայ Պատանիին Գրադարանը սակայն, մա՛նաւանդ պատկանեալ դասուն, կրնայ գոհացումտալ ե՛ւ մէկ ե՛ւ միւս տեսակետով։

Ինցարանական ծանօթութեանց հետ, պատանիները իրենց լարեող երեւակայութեամբ «քննաւոր» ձևուն վրայ նստած պահ

մը շուտով պիտի փոխադրուին Նոր-Աշխարհէն դէպի Հինը, իրականէն երազայինը, հանդիսատես ըլլալու համար միջավայրին պէս օտար մարդոց կենցաղավարութեան, գաղափար մը կազմելու թէ՛ աշխարհիկ մահկանացուներու և թէ՛ մտացածին յուշկապարիկներու կարողութեանց եւ բարքերու մասին։ Իմանալու թէ «մարդ մը ո՛րչափ հողի պիտի ունի», թէ իսկապէս «մարդիկ ինչո՞վ կ'ապրին», թէ ի՛նչ է յաճախ աստեւորին մէջ երջանկութիւն ապահովելու համար «անհետա՞ծ կայծը», թէ ի՛նչ աստիճան չնչին (ո՛չ «ջնջին») ու անարժէք բաներ են որ ընդհանրապէս դուռ կը բանան ընտանեկան, խմբային կամ կուսակցական կոիւնքերու և կը դառնացնեն կեանքը, եւ թէ վերջապէս ի՛նչպէս կարելի է հակադդել անոնց կամ վանել ու անհացնել ինչ որ յոռի է եւ չար . . .

Այս շարքին հեղինակներէն Տոլստոյ մա՛նաւանդ, իր ա՛յնքան ճշմարտաման պատմածքներով, բոլորովին զերծ ի պաշտօնէ քարոզիչներու կամ բարոյախօսներու սանկ տեսակ մը վանողական երեւոյթէն, գրաւիչ կերպով մը կը ցուցնէ թէ «ի՛նչ ուղղեցէ երիտասարդ զճանապարհս իւր»։ Տրուած օրինակներուն տպաւորութիւնը անշուշտ մնայուն հետք մը կը թողու ընթերցող պատանիներու հոգիներուն վրայ, որ իրենց խոյանքներուն մէջ շատ աւելի ազատատենչ, սրբապաշտ, հերոսային, արդարասէր, նուիրաբերող ու խեղճական են, քան չափահաս մարդերն առհասարակ։

Աւելորդ կը համարինք այլեւս չհշտել թէ թարգմանչական ներկայ ձեռնարկը հետեւեցնէ զգալի պէտքի մը։ Բոլոր սըրտով կը փափաքինք որ իրենց ներքին արժէքին համապատասխան ծաւալ գտնեն թիւերը Պատանիին Գրադարանին, ուր առաւել ևս փոյթ պէտք է տանիլ լեզուի մաքրութեան, ուղղագրական սխալներու կամ տպագրական վրիպակներու, որոնցմէ զերծ չէ ձեռնարկը, գժրախտաբար(*)։

Զ. Վ.

(*) Ստացուած են արդէն թիւերը երկրորդ շարքի մը, որուն մեծապէս շահեկան նիւթերը յայտնի են մեր ծանուցումներէն։